

PROJEKT

**ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW**

z dnia ..... 2013 r.

**w sprawie maksymalnych cen mleka i przetworów mlecznych dostarczanych
do przedszkoli i szkół w roku szkolnym 2013/2014**

Na podstawie art. 42a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 50) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się maksymalne ceny mleka i przetworów mlecznych dostarczanych do przedszkoli i szkół, z wyłączeniem szkół wyższych, w roku szkolnym 2013/2014, w ramach dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych w przedszkolach i szkołach, w wysokości określonej w załączniku do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2013 r.

**PREZES RADY
MINISTRÓW**

**MAKSYMALNE CENY MLEKA I PRZETWORÓW MLECZNYCH DOSTARCZANYCH
DO PRZEDSZKOLI I SZKÓŁ, Z WYŁĄCZENIEM SZKÓŁ WYŻSZYCH, W ROKU
SZKOLNYM 2013/2014**

Tabela nr 1

Maksymalne ceny mleka, mleka z dodatkami smakowymi i jogurtu¹⁾

	W opakowaniach o pojemności większej niż 0,25 litra	W opakowaniach o pojemności nie mniejszej niż 0,23 litra i nie większej niż 0,25 litra	W opakowaniach o pojemności mniejszej niż 0,23 litra, ale nie mniejszej niż 0,20 litra	W opakowaniach o pojemności mniejszej niż 0,20 litra
Mleko o zawartości co najmniej 1% tłuszczu, poddane obróbce cieplnej	1,24 zł/litr	2,24 zł/litr	2,30 zł/litr	-
Mleko o zawartości co najmniej 1% tłuszczu, poddane obróbce cieplnej, z dodatkami smakowymi	-	3,28 zł/litr	3,50 zł/litr	-
Jogurty z mleka o zawartości co najmniej 1% tłuszczu bez dodatków smakowych lub z dodatkami smakowymi	3,68 zł/litr	3,68 zł/litr	3,68 zł/litr	3,68 zł/litr

¹⁾ W celu przeliczenia litrów mleka lub przetworów mlecznych na kilogramy należy pomnożyć ilość przez 1.030.

Tabela nr 2

Maksymalne ceny serów dojrzewających, serów topionych, twarożków i twarogów²⁾

Twarogi i twarożki o zawartości co najmniej 40% tłuszczu w suchej masie, bez dodatków smakowych	6,43 zł/kg
Sery topione o zawartości co najmniej 40% tłuszczu w suchej masie, bez dodatków smakowych	7,54 zł/kg
Sery, inne niż topione, o zawartości co najmniej 45% tłuszczu w suchej masie, bez dodatków smakowych	10,71zł/kg

²⁾ Do przeliczenia kilogramów na ekwiwalent mleka należy zastosować współczynniki określone w art. 5 ust. 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr 657/2008 z dnia 10 lipca 2008 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do pomocy wspólnotowej na rzecz dostarczania mleka i niektórych przetworów mlecznych dla uczniów w instytucjach oświatowych (Dz. Urz. UE L 183 z 11.07.2008, str. 17, z późn zm.).

Uzasadnienie

Opracowanie projektu rozporządzenia wynika z konieczności wykonania upoważnienia ustawowego zawartego w art. 42a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 50), zgodnie z którym Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, corocznie do dnia 31 maja na kolejny rok szkolny, maksymalne ceny mleka i przetworów mlecznych, dostarczanych w ramach mechanizmu dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych do przedszkoli i szkół, z wyłączeniem szkół wyższych.

Dopłaty do mleka i przetworów mlecznych dostarczanych do krajowych placówek oświatowych („Szkłanka mleka”) zostały wprowadzone jako mechanizm Wspólnej Polityki Rolnej wraz z wejściem Polski do Unii Europejskiej w maju 2004 r.

Administrowany przez Agencję Rynku Rolnego program „Szkłanka mleka” jest skierowany do dzieci i młodzieży w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach średnich. Beneficjentami programu mogą być placówki oświatowe, dostawcy, urzędy gmin oraz organizacje. „Szkłanka mleka” jest finansowana z trzech niezależnych źródeł: budżetu Unii Europejskiej (od 2004 r.), środków polskiego sektora mleczarskiego administrowanych w ramach Funduszu Promocji Mleka (od 2006 r.) oraz dopłaty krajowej pochodzącej z budżetu państwa (od 2007 r.).

Dzięki programowi promowany jest wśród dzieci i młodzieży zdrowy styl życia oraz odżywiania się. „Szkłanka mleka” stanowi też jeden ze sposobów przeciwdziałania szerzeniu się choroby cywilizacyjnej, za jaką uznaje się nadwagę.

Jednym z długookresowych celów programu jest doprowadzenie w Polsce do trwałego zwiększenia spożycia mleka i przetworów mlecznych dzięki kształtowaniu wśród młodego pokolenia nawyków do konsumpcji mleka i produktów z niego otrzymywanych. Pierwsze pozytywne efekty są już widoczne. „Szkłanka mleka” aktywnie wpisała się w obserwowany na przestrzeni lat 2005-2011 systematyczny wzrost krajowego spożycia mleka w Polsce. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2011 r. bilansowa konsumpcja mleka, łącznie z mlekiem przeznaczonym na przetwory (bez mleka przerobionego na masło) wyniosła 195 litrów w przeliczeniu na jednego mieszkańca i była o 22 litry, tj. o 12,7% większa niż w 2005 r. Szacunki Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej –

PIB wskazują, że w 2012 r. średnie spożycie mleka wzrosło o kolejne 0,5% do poziomu 196 litrów na mieszkańca. Pomimo wyraźnej wzrostowej tendencji w krajowym spożyciu artykułów mleczarskich wciąż jest ono niższe w Polsce o ok. 30% od spożycia w wiodących w tym zakresie państwach członkowskich Unii Europejskiej.

„Szkłanka mleka” spełnia także zadania społeczne. Jak wynika z informacji podanych w raporcie o ewolucji programu „Owoce w szkole” opracowanym w 2011 r. przez Instytut Żywności i Żywienia ok. 30% polskich dzieci, zwłaszcza na terenach ubogich, wychodzi do szkoły bez zjedzenia jakiegokolwiek posiłku. Mleko i inne produkty mleczne oferowane w ramach programu „Szkłanka mleka” bezpłatnie lub po obniżonej cenie stają się niejednokrotnie, jeśli nie jedynym, to bardzo istotnym posiłkiem spożywanym przez dzieci z uboższych rodzin. Utrzymanie odpowiedniego udziału mleka w diecie dzieci i młodzieży zapewnia pokrycie zapotrzebowania rozwijających się organizmów na łatwo przyswajalne białka, wapń oraz ryboflawinę. Ponadto, mleko bardzo dobrze bilansuje i uzupełnia niedobory składników odżywczych, występujących m.in. w produktach zbożowych.

W pierwszym roku szkolnym realizacji programu (2004/2005) skorzystało z niego 4,4 tys. placówek oświatowych oraz 630 tys. uczniów. Po ośmiu latach funkcjonowania „Szkłanki mleka” liczba placówek oświatowych w nim uczestniczących zwiększyła się ponad trzykrotnie, a liczba uczniów wzrosła blisko czterokrotnie, kilkukrotnie plasując Polskę na pierwszym miejscu wśród beneficjentów tego programu w Unii Europejskiej. W rezultacie od akcesji Polski do Unii Europejskiej do końca października 2012 r., wg danych Agencji Rynku Rolnego, dzięki programowi dzieci w przedszkolach oraz uczniowie w szkołach spożyli ponad 1,3 mld „szklanek mleka”, tj. ok. 346 tys. ton mleka i jego przetworów. Wskazuje to na duże zapotrzebowanie społeczne na tanie, łatwo dostępne mleko i przetwory mleczne, a jednocześnie na sprawne wykorzystywanie dostępnych źródeł finansowych w ramach unijnego budżetu.

Wysokość cen maksymalnych powinna zostać wyznaczona w taki sposób, by odzwierciedlać poziom równowagi pomiędzy ceną opłacalną dla przetwórców mleka dostarczających mleko i przetwory mleczne do placówek oświatowych, a ceną którą są gotowi zaakceptować rodzice uczniów nabywających te przetwory. Początkowo obowiązek ustalania cen maksymalnych wynikał wprost z art. 14 ust. 1

rozporządzenia Komisji (WE) nr 2707/2000 z dnia 11 grudnia 2000 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1255/1999 w odniesieniu do pomocy wspólnotowej do dostarczania mleka i niektórych przetworów mlecznych dla uczniów w instytucjach edukacyjnych (Dz. Urz. WE L 311 z 12.12.2000, str. 37, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 31, str. 43). W latach 2007-2008 mechanizm został zmodyfikowany. W rozporządzeniu Komisji (WE) nr 657/2008 z dnia 10 lipca 2008 r. ustanawiającym zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do pomocy wspólnotowej na rzecz dostarczania mleka i niektórych przetworów mlecznych dla uczniów w instytucjach oświatowych (Dz. Urz. UE L 183 z 11.07.2008, str. 17, z późn. zm.) zrezygnowano z obligatoryjnego charakteru cen maksymalnych, wprowadzając możliwość ich fakultatywnego ustalania przez państwa członkowskie. W Polsce pozostawiono ustawowy obowiązek ustalania cen maksymalnych z uwagi na ich powiązanie z funkcjonującą od września 2007 r. dopłatą krajową, która umożliwia bezpłatne dostarczanie mleka bez dodatków smakowych (białego) do szkół podstawowych. Modele administrowania mechanizmem dopłat są zróżnicowane w poszczególnych państwach członkowskich. Część z krajów nadal ustala ceny maksymalne na poziomie krajowym bądź regionalnym oraz stosuje dopłaty krajowe. Niemniej jednak należy podkreślić, że średnia wysokość stosowanej przez Polskę dopłaty krajowej w przeliczeniu na liczbę uczestniczących w programie uczniów należy do niższych w Unii Europejskiej, co w połączeniu z wysoką absorpcją środków unijnych świadczy o dużej efektywności polskiego programu.

Zgodnie z art. 42a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych wysokość cen maksymalnych zależy w Polsce od wysokości dopłaty unijnej oraz bieżących cen kształtowanych przez sytuację na krajowym rynku mleka. Dopłaty unijne, ustalone w załączniku II do rozporządzenia nr 657/2008, stanowią element instrumentarium Wspólnej Polityki Rolnej. Są one naliczane do faktycznej ilości mleka oraz produktów mleczarskich dostarczonych do placówek oświatowych i wyznaczane na podstawie poziomu unijnych cen interwencyjnych dla masła oraz odtłuszczonego mleka w proszku. W praktyce o wysokość dopłaty unijnej obniża się rynkową cenę mleka i przetworów mlecznych celem wyznaczenia maksymalnych cen sprzedaży tych przetworów w placówkach oświatowych

w ramach realizowanego w danym roku szkolnym programu. Przestrzeganie cen maksymalnych podlega kontroli Agencji Rynku Rolnego i jest warunkiem uzyskania dopłaty unijnej. Z uwagi na fakt, że unijne ceny interwencyjne masła i odtłuszczonego mleka w proszku nie były w ostatnich latach korygowane, wysokość dopłat Unii Europejskiej w mechanizmie „Szkłanka mleka” pozostaje niezmienna. W rezultacie czynnikiem kluczowym dla wyznaczenia poziomu cen maksymalnych na kolejny rok szkolny jest bieżąca i przewidywana sytuacja na krajowym rynku mleka i przetworów mlecznych. Mając na względzie, że polski rynek jest powiązany z rynkiem unijnym i światowym dla pełniejszego zobrazowania omawianego zagadnienia, poniżej przedstawiono elementy aktualnej sytuacji na tych rynkach.

W pierwszej połowie 2012 r. na skutek zwiększonej podaży surowca mlecznego na światowych rynkach dominowały spadki cen przetworów mlecznych. Sytuacja zaczęła ulegać stopniowemu odwróceniu w drugiej połowie 2012 r. Niemniej jednak z danych Komisji Europejskiej wynika, iż notowania wszystkich podstawowych przetworów mlecznych na rynkach światowych na początku 2013 r. nie zdołały powrócić do poziomów obserwowanych w analogicznym okresie roku ubiegłego. Największej redukcji uległa cena masła, która spadła o 14,8% z 3.875 USD/t do 3.300 USD/t. Ceny pozostałych przetworów mlecznych obniżyły się w analizowanym okresie mniej znacząco: pełnego mleka w proszku o 8,6% (z 3.638 USD/t do 3.325 USD/t), sera Cheddar o 2,2% (z 4.088 USD/t do 4.000 USD/t) oraz odtłuszczonego mleka w proszku o 1,4% (z 3.475 USD/t do 3.425 USD/t).

Postępująca stopniowo liberalizacja Wspólnej Polityki Rolnej powoduje, że rynek unijny w coraz większym stopniu staje się wrażliwy na sytuację obserwowaną na rynkach światowych. Rok 2012 był tego doskonałym przykładem kiedy to w zależności od koniunktury na rynkach światowych ceny mleka i przetworów mlecznych w UE najpierw gwałtownie spadały, aby w drugiej połowie roku ponownie wzrosnąć. W porównaniu z połową stycznia 2012 r. cena odtłuszczonego mleka w proszku w połowie stycznia 2013 r. wzrosła o 14% (z 233 EUR/100kg do 266 EUR/100kg), zaś pełnego mleka w proszku o 3% (z 287 EUR/100kg do 296 EUR/100kg). Wyższe ceny w porównaniu z sytuacją sprzed roku odnotowano także w przypadku serwatki w proszku (wzrost o 6%), oraz sera Edam (wzrost o 2,5%). Ceny serów Cheddar i Gouda nie zmieniły się, zaś ceny masła i sera Emmental spadły, odpowiednio o 3,2% i o 2,2%. Obecny poziom cen przetworów

mlecznych na rynku unijnym jest wysoki, a porównanie danych z kilku ostatnich miesięcy wskazuje, że sytuację można określić jako dość stabilną.

Na wszystkich rynkach następuje stopniowe zwiększanie podaży surowca mlecznego. Produkcja mleka w USA w 2012 r. była wyższa o 2,1% od tej odnotowanej w 2011 r. Prognozuje się, że ten trend ulegnie nieznacznemu wyhamowaniu, z uwagi na spadek marż w przetwórstwie mleka na rynku amerykańskim. W Australii po sześciu miesiącach obecnego sezonu (lipiec– grudzień 2012 r.) obserwuje się wzrost produkcji o 0,5% w porównaniu do analogicznego okresu poprzedniego sezonu. Mając na względzie ekstremalne warunki pogodowe w Australii (powódzie na północy kraju oraz susze na południu) oczekuje się, że ostatecznie dostawy mleka pozostaną na poziomie z sezonu poprzedniego. W Nowej Zelandii po sześciu miesiącach obecnego sezonu (czerwiec – listopad 2012 r.) obserwuje się wzrost produkcji o 6,7% w porównaniu do analogicznego okresu poprzedniego sezonu. Jednakże szacuje się, że z powodu suszy produkcja mleka na koniec sezonu może ukształtować się na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego. W Argentynie łączna produkcja mleka w 2012 r. wzrosła o 1% w porównaniu z 2011 r.

Powyższe dane wskazują, że podaż mleka na światowe rynki w bieżącym sezonie powinna być bądź wyższa bądź na poziomie podaży z poprzedniego sezonu. W konsekwencji, wydaje się że nie należy oczekiwać gwałtownego odwrócenia stabilnej sytuacji cenowej na światowym i unijnym rynku. Tę prognozę wydają się także potwierdzać kontrakty terminowe notowane na aukcjach platformy internetowej Fonterry.

Polski rynek mleczarski kształtuje się pod wpływem rynku globalnego, reagując zwykle z pewnym opóźnieniem na obserwowane na nim zmiany. Średnia cena skupu mleka w Polsce spadła z poziomu 128,67 zł/100kg w grudniu 2011 r. do poziomu 114,5 zł/100kg w lipcu 2012 r., tj. o ok. 11%. W drugiej połowie 2012 r. nastąpiło stopniowe odbudowanie poziomu cen. Za mleko w skupie w grudniu 2012 r. płacono średnio 123,24 zł/100kg, tj. nadal o 4,2% poniżej ceny otrzymywanej przed rokiem.

Należy zauważyć, że według Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej, ceny zbytu większości przetworów mlecznych (tych które są dystrybuowane w ramach programu „Szkłanka mleka”), pomimo zmian cen surowca

mlecznego, pozostawały w Polsce w ciągu 2012 r. na względnie stabilnym poziomie. W porównaniu ze styczniem 2012 r., kiedy to za najbardziej popularne mleko spożywcze o zawartości tłuszczu 2% oraz 3,2% płacono w zbycie odpowiednio od 1,73 zł/kg (pasteryzowane 2%) do 1,85 zł/kg (UHT 2%) oraz od 1,77 zł/kg (pasteryzowane 3,2%) do 1,89 zł/kg (UHT 3,2%), w styczniu 2013 r. średnie ceny mleka pasteryzowanego i mleka UHT o zawartości tłuszczu 2% nie zmieniły się, a mleka UHT o zawartości tłuszczu 3,2% nawet spadły (-0,5%). Wzrost cen odnotowano wyłącznie w przypadku mleka pasteryzowanego o zawartości 3,2% tłuszczu (+1,1%). Według Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej średnie ceny serów Edam i Podlaski w okresie od stycznia 2012 r. do stycznia 2013 r. zwiększyły się odpowiednio o 2,4% (do 14,2 zł/kg) oraz o 0,7% (do 13,7 zł/kg). Jogurt i kefir podrożały odpowiednio o 0,8% (do 3,84 zł/kg) i o 2,3% (do 2,71 zł/kg). W tym samym okresie twaróg potaniał w zbycie o 0,3% (do 9,35 zł/kg), a ser Gouda o 0,2% (do 14,12 zł/kg).

Należy podkreślić, że wpływ zmian cen zbytu na rynkach światowych podstawowych przetworów mlecznych, takich jak na przykład masło, odtłuszczone mleko w proszku i serwatka w proszku, na ceny detaliczne unijnych, w tym polskich, produktów mleczarskich jest tylko częściowy i dotyczy perspektywy długookresowej.

Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego w okresie od III kwartału 2011 r. do IV kwartału 2012 r. wskaźniki wzrostu cen detalicznych mleka, jogurtów oraz serów, które są ważnym elementem w kalkulacji cen maksymalnych, wynosiły od 100,21% (jogurty) do 100,58% (sery inne niż topione o zaw. co najmniej 40% sm bez dodatków smakowych). Dla przykładu ceny mleka spożywczego bez dodatków smakowych o zawartości tłuszczu min. 1% w zależności od rodzaju obróbki cieplnej oraz opakowania wahały się w grudniu 2012 r. od 2,38 zł/l do 2,73 zł/l. Ceny jogurtów w przeliczeniu na 1 l wynosiły od 6,73 zł dla jogurtów naturalnych do 8,13 zł dla jogurtów z dodatkami smakowymi. Ceny serów dojrzewających i topionych kształtowały się na poziomie od 19,87 zł/kg sera Gouda do 22,60 zł/kg dojrzewającego sera wędzonego. Największe zróżnicowanie wykazywały ceny serków i twarogów od 10,73 zł/kg serka wiejskiego do 25,33 zł/kg serka typu Almete.

Początek 2013 r. oraz prognozy na nadchodzące miesiące wskazują na potrzebę utrzymania cen maksymalnych na niezmiennym poziomie. Jednocześnie należy podkreślić, że obowiązujące aktualnie ceny maksymalne są niższe od cen

detalicznych przetworów mlecznych, co tym samym oznacza, że cena maksymalna jest ceną możliwą do zaakceptowania przez rodziców uczniów nabywających te przetwory.

Uwzględniając powyższe, jak również mając na względzie zakładaną w uchwalonej ustawie budżetowej inflację na poziomie 2,7%, w przedłożonym projekcie proponuje się pozostawienie cen maksymalnych na rok szkolny 2013/2014 bez zmian, tj. na poziomie z roku szkolnego 2012/2013. Przeprowadzona analiza bieżącej i prognozowanej sytuacji rynkowej wskazuje, iż w najbliższym czasie nie powinien nastąpić wzrost kosztów surowca mlecznego wykorzystywanego do wytworzenia produktów dystrybuowanych w ramach „Szkłanki mleka”, jak również znaczący wzrost opłacalności eksportu. Nie zachodzi zatem potrzeba podwyższenia cen maksymalnych. Wariant ten utrzymuje status quo w zakresie: wysokości środków finansowych przewidzianych na dopłatę krajową na rok szkolny 2013/2014, ilości dni szkolnych objętych dopłatą oraz liczby dzieci uczestniczących w programie. Należy jednocześnie raz jeszcze wyraźnie podkreślić, że obowiązujące aktualnie ceny maksymalne są niższe od cen detalicznych przetworów mlecznych w Polsce, co gwarantuje zainteresowanie „Szkłanką mleka” rodziców dzieci uczęszczających do placówek oświatowych. Jednocześnie nie zachodzą niezbędne przesłanki rynkowe do obniżenia cen maksymalnych. Rynek światowy charakteryzuje znaczna zmienność. Po okresie spadków cen przetworów mlecznych w trakcie 2012 r. obecnie odnotowuje się stopniowy wzrost cen masła i proszków mlecznych. Oznacza to, że ewentualna redukcja cen maksymalnych w chwili obecnej mogłoby doprowadzić do spadku zainteresowania polskich dostawców mleka i jego przetworów udziałem w „Szkłance mleka”. W konsekwencji zachwiałoby to podaż tych produktów do placówek oświatowych, zmniejszyło liczbę dzieci mogących korzystać z mechanizmu oraz zmniejszyło absorpcję unijnych środków finansowych przez Polskę w ramach omawianego programu.

Zaproponowane maksymalne ceny mleka bez dodatków smakowych i mleka z dodatkami smakowymi zróżnicowano w zależności od pojemności opakowań. Jest to uzasadnione ze względu na większy koszt opakowania takiej samej ilości mleka lub przetworów mlecznych w opakowaniach o mniejszej objętości jednostkowej. W projekcie rozporządzenia zaproponowano maksymalną cenę mleka bez dodatków smakowych w opakowaniach o pojemności większej niż 0,25 litra w wysokości

1,24 zł za 1 litr. Jest to cena niższa niż cena mleka bez dodatków w opakowaniach o pojemności 0,25 litra i mniejszej, ponieważ założono, że dostawcy mleka i przetworów mlecznych będą mogli dostarczać mleko bez dodatków smakowych w zbiorczych opakowaniach o pojemności na przykład 10 lub 20 litrów, co obniży koszty.

W projekcie rozporządzenia utrzymano obowiązujące w poprzednich latach zrównanie ceny maksymalnej mleka pasteryzowanego i mleka UHT. Jest to uzasadnione tym, że wyższe koszty opakowań i obróbki mleka UHT będą zrównoważone wyższymi kosztami codziennej dystrybucji mleka pasteryzowanego z zachowaniem warunków chłodniczych.

Ponadto, w projekcie rozporządzenia nie zaproponowano zróżnicowania cen maksymalnych ze względu na zawartość tłuszczu w mleku, pozostawiając jedynie dotychczasowy wymóg, aby mleko objęte dofinansowaniem zawierało minimalnie 1% tłuszczu. Z informacji uzyskanych z Agencji Rynku Rolnego wynika, że mimo braku powyższego zróżnicowania mleko o skrajnych zawartościach tłuszczu, tj. 1% oraz od 2,5% do 3,5%, stanowi odpowiednio zaledwie 1,55% oraz 6,2% dostaw do szkół podstawowych. Najczęściej dostarczane do szkół jest mleko o średniej zawartości tłuszczu, czyli od 1,5% do 2% (92,2% wszystkich dostaw).

Reasumując zaproponowane poziomy cen maksymalnych nie spowodują zmniejszenia liczby dzieci uczestniczących w programie, nie ograniczą liczby podmiotów dostarczających mleko i przetwory mleczne do placówek oświatowych oraz zagwarantują, że środki przewidziane dla Agencji Rynku Rolnego w ustawie budżetowej nie ulegną przekroczeniu.

Niezwłoczne ogłoszenie projektowanego rozporządzenia pozwoli podmiotom uczestniczącym w „Szkłance mleka” na zapoznanie się przed zakończeniem roku szkolnego 2012/2013 z cenami maksymalnymi, które będą obowiązywały w roku szkolnym 2013/2014. Jest to niezbędne, aby zapewnić właściwą realizację procesu współpracy między placówkami oświatowymi i dostawcami mleka oraz przetworów mlecznych, a także złożenie przez tych ostatnich do dnia 30 czerwca 2013 r. wniosków o wydanie decyzji w sprawie przyznania limitu środków na dany rok szkolny (art. 46 ust. 8 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych).

Projekt rozporządzenia został zamieszczony w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów na 2013 rok pod numerem RD 208.

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Stosownie do treści art. 4 i 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), projekt rozporządzenia został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronach internetowych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Ponadto projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), ponieważ stanowi wykonanie postanowień rozporządzenia Komisji (WE) nr 657/2008 z dnia 10 lipca 2008 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do pomocy wspólnotowej na rzecz dostarczania mleka i niektórych przetworów mlecznych dla uczniów w instytucjach oświatowych (Dz. Urz. UE L 183 z 11.07.2008, str. 17, z późn. zm.).

Ocena Skutków Regulacji

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowane rozporządzenie

Od momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej program dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych w przedszkolach i szkołach, cieszy się dużym zainteresowaniem, wpisując się na stałe w funkcjonowanie wielu przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych na terenie całego kraju. Jest to jedyny skierowany do tak szerokiego zakresu placówek oświatowych i licznego grona beneficjentów program oferujący dzieciom i młodzieży bogaty asortyment mleka i przetworów mlecznych. Wprowadzona w 2007 r. dopłata krajowa dodatkowo zwiększyła to zainteresowanie. W rezultacie w ostatnich latach Polska wielokrotnie plasowała się na pierwszym miejscu wśród państw unijnych pod względem absorpcji środków finansowych przewidzianych na ten cel w budżecie Unii Europejskiej. W roku szkolnym 2011/2012 w programie wsparcia udział wzięło 14,4 tys. placówek oświatowych, w tym ok. 11,9 tys. szkół podstawowych. Około 2,44 miliona dzieci

spożyło łącznie w ciągu tego roku ok. 53 tys. ton mleka i przetworów mlecznych. W porównaniu z rokiem szkolnym 2010/2011, liczba dzieci ze szkół podstawowych korzystających z programu wzrosła do poziomu 2,13 mln uczniów. Skonsumowali oni łącznie 47,2 tys. ton mleka i jego przetworów, tj. o ok. 3,5% więcej niż w roku szkolnym 2010/2011.

Tabela 1. Zmiany liczby placówek i uczniów uczestniczących w mechanizmie dopłat oraz ilości dofinansowanego mleka (zestawienie w ujęciu lat szkolnych)

Specyfikacja	2004/2005	2006/2007	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Liczba placówek tys.	4,4	6,0	13,9	14,6	14,5 w tym ok. 11,9 tys. szkół podstawowych	14,4 w tym ok. 11,9 tys. szkół podstawowych
Liczba uczniów tys.	638,0	776,0	2 330	2 400	2 400 w tym ok. 2,0 mln uczniów szkół podstawowych	2 440 w tym ok. 2,13 mln uczniów szkół podstawowych
Ilość mleka tys. ton	10,2	13,9	48,4	63,0	52,0	53,0

Źródło: Agencja Rynku Rolnego.

Nie ulega natomiast większym zmianom struktura spożywanych produktów. W roku szkolnym zakończonym w czerwcu 2012 r. dzieci najchętniej sięgały po mleko bez dodatków smakowych, które stanowiło aż 82% ogółu dostaw do placówek oświatowych, następnie po mleko smakowe (ok. 16% dostaw) oraz jogurty i sery (ok. 2% dostaw).

Na rok szkolny 2012/2013 wnioskodawcy złożyli wnioski o przyznanie limitu środków finansowych na łączną kwotę ok. 120,84 mln zł (tj. o ok. 2 % więcej niż na rok szkolny 2011/2012). Wnioski o limit obejmowały ok. 12 tys. szkół podstawowych, w których udział w programie zadeklarowało ok. 2,25 mln uczniów. Dotychczas wnioskodawcy złożyli wnioski za mleko i przetwory mleczne spożyte przez uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2012/2013 w okresie październik – grudzień 2012 r. na kwotę ok. 41,03 mln zł, tj. o ok. 2,6% powyżej kwoty w analogicznym okresie ubiegłego roku szkolnego.

Poniższa tabela przedstawia dopłaty na realizację mechanizmu „Szkłanka mleka” z budżetu Unii Europejskiej, dopłatę krajową oraz dopłatę pochodzącą ze składek sektora mleczarskiego w ramach Funduszu Promocji Mleka (FPM).

Tabela 2. Kwoty dopłat za poszczególne lata szkolne (w mln zł).

Rodzaj dopłaty	Rok szkolny 2007/2008	Rok szkolny 2008/2009	Rok szkolny 2009/2010	Rok szkolny 2010/2011	Rok szkolny 2011/2012	Rok szkolny 2012/2013*
Dopłata UE	33,44	57,07	46,40	37,40	40,75	43,00
Dopłata krajowa	109,47	162,80	108,40	86,97	103,06	116,82**
Dofinansowanie z FPM	3,70	4,31	4,60	4,80	1,30	1,72
Dopłaty łącznie	146,61	224,18	159,40	129,17	145,11	161,54

Źródło: Agencja Rynku Rolnego.

* prognoza na rok szkolny 2012/2013

** zgodnie z art. 46 ust. 7 ustawy o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych, 1% środków na dopłatę krajową w wysokości 118 mln zł jest przeznaczony na uwzględnienie odwołań od decyzji w sprawie przyznania limitu środków.

Ponadto, projektowana regulacja będzie oddziaływać na zakłady mleczarskie zainteresowane uczestnictwem w mechanizmie dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych.

2. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Art. 46 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych, poza dopłatami pochodzącymi ze środków Unii Europejskiej, wprowadza dopłatę krajową do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych finansowaną z przychodów Agencji Rynku Rolnego pochodzących z dotacji budżetowej. Dofinansowanie to nie może być wyższe niż 100% maksymalnej ceny mleka o zawartości co najmniej 1% tłuszczu, poddanego obróbce cieplnej, w opakowaniach o pojemności mniejszej niż 0,23 l, ale nie mniejszej niż 0,20 l.

Mając na celu dostosowanie realizacji programu do możliwości budżetowych w ustawie z dnia 24 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. Nr 148, poz. 990) wprowadzono przepis stanowiący, że dopłata krajowa będzie przyznawana i wypłacana do wysokości środków finansowych, którą określa Rada Ministrów w drodze rozporządzenia na dany rok

szkolny. Powyższy przepis gwarantuje, iż wypłacone w ramach dopłat środki finansowe nie mogą przewyższyć środków dostępnych na ten cel w budżecie państwa.

Wejście w życie regulacji będzie skutkowało przeznaczaniem z budżetu państwa kwoty 118 mln zł na wypłatę dopłaty krajowej w roku szkolnym 2013/2014. Dopłaty w roku szkolnym 2013/2014 będą finansowane w ramach środków znajdujących się w dyspozycji Agencji Rynku Rolnego w 2014 r. Kwota ta jest zgodna z prognozą, która została uwzględniona w *Wieloletnim Planie Finansowym Agencji Rynku Rolnego na lata 2014-2016*. W przypadku prawidłowo złożonych wniosków za okres od 1 do 30 października 2013 r. Agencja Rynku Rolnego mając w planie zabezpieczone środki budżetowe może wypłacić dopłaty należne dostawom za ww. okres ze środków danego roku kalendarzowego. Przy założeniu, że ceny maksymalne pozostaną na proponowanym w projektowanym rozporządzeniu poziomie, powyższa kwota pozwoli na objęcie dopłatą krajową, podobnie jak w roku poprzednim, ok. 2,2 mln dzieci ze szkół podstawowych przez 96 dni nauki szkolnej. Ewentualne podwyższenie cen maksymalnych, przy zachowaniu tego samego budżetu na dopłatę krajową, skutkowałoby redukcją dni nauki szkolnej objętych dopłatą. Utrzymanie dotychczasowej częstotliwości wypłacania dopłaty krajowej w przyszłym roku szkolnym wymagałoby w takim wypadku zwiększenia wysokości środków finansowych przeznaczonych na wypłatę dopłaty krajowej z budżetu.

3. Wpływ projektowanego rozporządzenia na rynek pracy

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na rynek pracy.

4. Wpływ projektowanego rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Realizacja programu, którego dotyczy projektowane rozporządzenie może spowodować w przyszłości powiększenie grona konsumentów mleka oraz wzrost popytu na mleko i jego przetwory.

5. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny

Projektowana regulacja nie wpłynie na sytuację i rozwój regionalny.

6. Konsultacje społeczne

W ramach konsultacji społecznych projekt rozporządzenia został przesłany do zaopiniowania przez:

- 1) Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich – Związek Rewizyjny;
- 2) Związek Polskich Przetwórców Mleka;
- 3) Krajowe Stowarzyszenie Mleczarzy;
- 4) Polską Izbę Mleka,
- 5) Polską Federację Hodowców Bydła i Producentów Mleka;
- 6) Krajową Radę Izb Rolniczych;
- 7) NSZZ RI „Solidarność”;
- 8) Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”;
- 9) Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych;
- 10) Federację Branżowych Związków Producentów Rolnych;
- 11) Forum Związków Zawodowych;
- 12) Związek Nauczycielstwa Polskiego;
- 13) Krajową Izbę Gospodarczą „Przemysł Spożywczy”;
- 14) Fundację „Mleko dla szkół, mleko dla zdrowia”;
- 15) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 16) Radę Krajową Sekretariatu Rolnictwa NSZZ „Solidarność”;
- 17) Krajową Radę Spółdzielczą;
- 18) Związek Zawodowy Rolników „Ojczyzna”;
- 19) Związek Zawodowy Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”;
- 20) Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników;
- 21) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych;
- 22) Związek Pracodawców, Eksporterów i Importerów Produktów Mleczarskich;
- 23) Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa w RP;

- 24) Federację Związków Pracodawców – Dzierżawców i Właścicieli Rolnych;
- 25) Business Centre Club;
- 26) Związek Rzemiosła Polskiego;
- 27) Konfederację Pracodawców Polskich;
- 28) Polską Konfederację Pracodawców Prywatnych Lewiatan;
- 29) Radę Gospodarki Żywnościowej;
- 30) Krajowy Związek Grup Producentów Rolnych;
- 31) Związek Zawodowy Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”;
- 32) Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych,
- 33) Związek Zawodowy Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”.

W ramach przeprowadzonych konsultacji Krajowe Stowarzyszenie Mleczarzy wyraziło opinię, że ceny maksymalne na rok szkolny 2013/2014 powinny odzwierciedlać tendencję wzrostu cen mleka surowego w ostatnich 2-3 latach będącą konsekwencją wzrostu kosztów jego produkcji. Bez 4-5% podwyższenia cen maksymalnych nie zostanie utrzymane zainteresowanie podmiotów przetwórstwa mleka produkcją i dostawą mleka dla szkół. Zdaniem Krajowego Stowarzyszenia Mleczarzy wielkość dotacji z budżetu państwa nie powinna ograniczać wielkości dostaw mleka do szkół, a ewentualna nadwyżka do zapłaty przez budżet wynosząca kilkanaście milionów złotych powinna być pokryta z rezerwy budżetowej. Jest to szczególnie istotne w kontekście objęcia 6-latków obowiązkiem szkolnym. Krajowe Stowarzyszenie Mleczarzy zwróciło ponadto uwagę na problem suszy w Nowej Zelandii, co zmniejszy podaż przetworów mlecznych na globalnym rynku wpływając na wzrost cen i uatrakcyjnienie polskiego eksportu przetworów mlecznych kosztem „Szkłanki mleka”.

Podwyższenie cen maksymalnych w stosunku do roku szkolnego 2012/2013 zaproponował także Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich – Związek Rewizyjny, mając na uwadze przewidywany wzrost światowego popytu na przetwory mleczne. W opinii KZSM bez wzrostu cen maksymalnych o 5-8 % nie będzie możliwe utrzymanie zainteresowania podmiotów przetwórstwa produkcją mleka i jego

przetworów dla szkół. Ponadto przy planowaniu budżetu zadania na rok szkolny 2013/2014 należy uwzględnić także 6-latków objętych obowiązkiem szkolnym i odpowiednio powiększyć poziom dotacji z budżetu.

Pozostałe podmioty uwag nie zgłosiły.

Uwzględniając bieżącą i przewidywaną sytuację na rynku mleka, jak również brak uwag do projektu rozporządzenia ze strony pozostałych partnerów społecznych, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi podtrzymało bez zmian proponowane w projekcie poziomy cen maksymalnych na rok szkolny 2013/2014. Od sierpnia 2012 r. następuje stopniowe odbudowywanie poziomu cen, jednakże wciąż są one niższe od tych notowanych przed rokiem. Za mleko w skupie w lutym 2013 r. płacono średnio 123,61 zł/100kg, tj. o 2,7% poniżej ceny otrzymywanej w lutym 2011 r. Także monitoring cen zbytu mleka i przetworów mlecznych w okresie styczeń-luty 2013 r. nie potwierdza, zdaniem MRiRW, potrzeby zmiany cen maksymalnych w stosunku do poziomów aktualnie obowiązujących, gdyż ceny te albo pozostają stabilne, albo wykazują lekką tendencję spadkową.

Opracowano w Departamencie
Rynków Rolnych:

Maciej Fedak

NACZELNIK WYDZIAŁU

Ewa Domańska
mgr inż. Ewa Domańska

DYREKTOR DEPARTAMENTU

Bogusław Kasperowicz
Bogusław Kasperowicz

ZASTĘPCA DYREKTORA
DEPARTAMENTU

Marion Berek
Marion Berek

Za zgodność pod względem

prawnym i redakcyjnym:

Rozporek

ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Prawno-Legislacyjnego

Andrzej Taborek
Andrzej Taborek

PODSEKRETARZ STANU

Akceptował:

Edmund Nalewajka
Edmund Nalewajka